Nr 519. Kraków, Wtorek 11 Listopada 1913. Rok XXXII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

| PRENUMERATA WYNOSI: | rocznie | półrocznie | kwartalnie | miesięcznie |
| --- | --- | --- | --- | --- |
| w Krakowie | 24 koron | 12 koron | 6 kor. | 2 kor. |
| w Austro-Węgrzech: | | | | |
| z jednorazową przesyłką poczt. | 32 „ | 16 „ | 8 „ | 2 „ 70 h. |
| z dwurazową | 38 „ | 19 „ | 9 „ 60 h. | 3 „ 30 „ |
| w Państwie Niemieckiem | 36 „ | 18 „ | 9 „ | 3 „ |
| w innych państwach | 48 „ | 24 „ | 12 „ | 4 „ |

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) sprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 19. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.— Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 8. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: He[illegible] (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., [illegible] & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile).

W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 4.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

# Po rozbiciu rokowań we Lwowie.

(*Telefonem.*)

## Dalsze konferencye namiestnika.

Lwów, 11 listopada.

Namiestnik Korytowski prowadzi dalsze konferencye celem naprawienia groźnej sytuacyi, wytworzonej sobotnią uchwałą antibloku i konferował dotąd z metropolitą Szeptyckim, arcybiskupem ks. Teodorowiczem, z posłem Głąbińskim, oraz z kilkoma wybitnymi członkami antibloku, a wreszcie z prezesem klubu ukraińskiego Kostiem Lewickim.

Antiblokowcy tłómaczą się, że chcieliby pójść na rękę namiestnikowi, chcą jednak wyjść z sytuacyi z honorem, ale nie okazują skłonności do ustępstw, jak to wynika z artykułów, jakie pojawiły się wczoraj w organach antibloku.

Podobno Kost Lewicki wskazał na wczorajszej konferencyi namiestnikowi, że ma zamiar na dzisiejszem posiedzeniu klubu ukraińskiego w Wiedniu czynić starania, aby nie postanawiano tam już dzisiaj przystąpienia do obstrukcyi technicznej w parlamencie, dopóki namiestnik Korytowski nie przybędzie do Wiednia.

Rząd nie traci nadziei, że rokowania dadzą się nawiązać i że sytuacya da się rozwikłać.

Namiestnik Korytowski wyjeżdża do Wiednia dzisiaj wieczorem.

## Wywody „Gazety Narodowej“.

Lwów, 11 listopada.

„Gazeta Narodowa“ zajmuje się obszernie rezolucyą, uchwaloną przez swoich zwolenników i oświadcza, że każdy patrzący na rzeczy trzeźwo i bez uprzedzeń wie, że skoro dzisiejsza większość stronnictw polskich w Sejmie jest inna, niż poprzednia, a mianowicie składa się z przeciwników projektu blokowego z marca r. b., to nie można od niej wymagać, aby ona przyjęła tensam projekt, który poprzednio — będąc mniejszością — obaliła, chyba, że w tym projekcie poczynione będą poważne zmiany, odpowiadające jej stanowisku. Tymczasem o takich zmianach nietylko nic nie słychać, ale przeciwnie niema pewności, czy to co na wiosnę b. r. uważano za możebne zmienić na korzyść naszych zapatrywań, zostanie teraz dopuszczone przez Rusinów.

Pewne drobne zmiany, których, jak się zdaje, w projekcie rządowym oczekiwaćby można, są zgoła niedostateczne, a na więcej nikt nie robi nadziei.

Dalej oświadcza „Gazeta Narodowa“, że najbliżsi przyjaciele polityczni „Gazety Narodowej“ objawili mimo wszystko gotowość do dalszych rokowań i wskazali wyraźnie na tych, o których wszystko się rozbija i na ich pomocników. Oczekujemy od nich kontrpropozycyj, gdyż dotąd nie mieliśmy ich wcale. Dotąd przeciwstawiano nasze dezyderata i warunki projektowi blokowemu, za którym przekraczając swoją kompetencyę zaangażował się był dr Bobrzyński. I mówiono, że całą różnicę, jaka dzieli oba te stanowiska, muszą pokryć nasze stronnictwa własnym kosztem, t. z. zrzec się wszystkich swoich warunków, a przejść w całości na stanowisko bloku. Tego się oczywiście nie doczekają i nie mogą doczekać. Ale my równocześnie nie możemy się doczekać z przeciwnej strony ani jednego kroku naprzód.

W końcu oświadcza „Gazeta Narodowa“: Zaznaczamy, że ofiary i ustępstwa ponosiliśmy dotąd jedynie i wyłącznie my i że wszystkie walki począwszy od r. 1911, od chwili, gdy rozpoczęto rozszarpywać projekt kompromisowy z r. 1910—1911, były jednem słowem nieprzerwanem pasmem ustępstwa naszej strony, zaś strona przeciwna nie ustąpiła w niczem i z niczego. Teraz na nią kolej — czekamy.

## „Diło“ o nowej sytuacyi.

„Diło“ nazywa sobotnie stanowisko antibloku frondą przeciw koronie i rządowi i twierdzi, że sprawa sejmowej reformy wyborczej została definitywnie powalona przez te polityczne czynniki, które od samego początku stawiały różne przeszkody i zerwały kompromis, aby nie dopuścić do żadnej reformy, któraby wyzwoliła naród ukraiński z pod polskiego politycznego absolutyzmu. Ze stanowiska rządu z położenia, wytworzonego absolutnie negatywnem stanowiskiem wszechpolsko-podolskiej koalicyi, jest dwojakie wyjście: rozwiązanie Sejmu i przeprowadzenie nowych wyborów, albo zarządzenia pozakonstytucyjne. Jednakże pierwsze wyjście, t. j. rozwiązanie Sejmu i przeprowadzenie nowych wyborów nie będzie żadnem wyjściem. Tu udowadnia „Diło“, że nowe wybory nie dałyby rezultatu, jakiegoby należało się spodziewać. Dlatego pozostaje właściwie jedno wyjście: zarządzenia pozakonstytucyjne. Tu znowu mamy dwie drogi: albo zarządzenia tymczasowe, jak to uczyniono w Czechach, albo zarządzenia definitywne, t. j. oktrojowanie nowej konstytucyi krajowej. Tymczasowe zarządzenia wskazane są tam, gdzie istnieje nadzieja doprowadzenia do porozumienia. Takim właśnie motywem kierował się rząd, postanawiając zaprowadzenie w Czechach komisyi administracyjnej. W Galicyi jednak zarządzenia tymczasowe byłyby bezcelowemi, bo tu ze względu na absolutne negatywne stanowisko wszechpolsko-podolskiej koalicyi wszelka nadzieja co do porozumienia jest wykluczona. Tu trzeba zarządzeń definitywnych, któreby dały krajowi nową konstytucyę, normującą stosunki między obu narodami na zasadzie równości narodowej, przyznającą obu narodom równorzędne polityczne organizmy, samodzielną gospodarkę swego własnego narodowego życia i równorzędne współgospodarowanie w kraju — jeżeli w ogólności fikcya jedności kraju, wbrew historyi, wbrew narodowej sprawiedliwości i wbrew politycznej racyi ma być zatrzymana. To byłoby jedyne wyjście, do jakiego rząd ma prawo i obowiązek.

## Akcya ugodowa rządu.

Wiedeń, 11 listopada.

Jak wiadomo, w Wiedniu odbędzie się we środę na zaproszenie premiera konferencya z zastępcami stronnictw antiblokowych. Jak się dowiaduje wasz korespondent, premier zaprosi następnie na konferencyę także zastępców stronnictw blokowych, poczem zwoła wspólną naradę polsko-ruską.

Wiedeń, 11 listopada.

Zatem już w bieżącym tygodniu podjęta będzie bardzo intenzywna akcya rządu w kierunku wyjaśnienia sytuacyi i osiągnięcia porozumienia. Czy akcya ta będzie miała powodzenie, zapatrywania są sprzeczne.

Główna trudność leży w tem, że stronnictwa antiblokowe żadnej nie chcą dać gwarancyi co do przeprowadzenia jakiegokolwiek projektu reformy wyborczej. Dotąd stronnictwa te zawsze zajmowały wobec żądania takich gwarancyj stanowisko odmowne, a czy teraz zmienią to stanowisko, trudno osądzić. — Stronnictwa te twierdzą wprawdzie, że obecnie skłonne są do ustępstw, okaże się to jednak dopiero na konferencyi z premierem we środę.

W kołach parlamentarnych opowiadają, że jeden ze znanych przywódzców konserwatywnych ze stronnictw antiblokowych wystosował list do hr. Stuergkha, w którym stara się wytłomaczyć i wyjaśnić oporne stanowisko w dotychczasowych rokowaniach. Jeżeli więc przypuszczenia, iż antiblok jest obecnie skłonniejszy do ustępstw, się sprawdzą, porozumienie będzie jeszcze możliwe.

Na wypadek rozbicia się układów także w Wiedniu, stoi na pierwszym planie kwestya rozwiązania Sejmu. O oktrojowaniu reformy wyborczej nie ma mowy. — Ustanowienie Komisyi Administracyjnej, przynajmniej w obecnej chwili, uważać należy również za wykluczone.

Koło polskie stanowczo zaprotestuje przeciw tego rodzaju zamiarom. Zapewne już na najbliższem posiedzeniu wystąpi Koło z bardzo stanowczą w tym kierunku enuncyacyą.

Widocznem jest, że Rusini chcieliby doprowadzić do takiej Komisyi Administracyjnej, aby zawiesić autonomię galicyjską.

## Poseł Jaworski o sytuacyi.

Poseł Jaworski oświadczył w rozmowie z korespondentem „N. Fr. Presse“, że z całą stanowczością musi się oświadczyć przeciw Komisyi Administracyjnej i że Koło polskie pod żadnym warunkiem do ustanowienia takiej komisyi nie dopuści. — Utrzymanie i rozwój autonomii krajowej jest kardynalnym punktem i podstawą polityki polskiej. Koło polskie przez tolerowanie Komisyi Administracyjnej w Galicyi, zachwiałoby swoim programem politycznym w jego podstawach. Ewentualność takiego zarządzenia powinna zniknąć ze wszystkich kombinacyj politycznych. Pozostaje tylko rozwiązanie Sejmu i zarządzenie nowych wyborów na podstawie projektu kompromisowego.

Poseł Jaworski sądzi dalej, że pogłoski o dymisyi namiestnika Korytowskiego nie mają rzeczowej podstawy. Namiestnik, przekonawszy się, że dotychczasowa metoda nie doprowadziła do celu, spróbuje dojść do tego celu innemi metodami. Zresztą poseł Jaworski sądzi, że Rusini po rozwiązaniu Sejmu galicyjskiego zaniedbaliby obstrukcyi w parlamencie, otrzymawszy pewne gwarancye, że rozwiązanie Sejmu nie będzie bezcelowem.

## Oświadczenie posła K. Lewickiego.

Poseł Kost Lewicki w rozmowie, ogłoszonej w „N. Fr. Presse“, oświadcza: Ukraińcy uważają się obecnie za zwolnionych zupełnie ze wszystkich zobowiązań poprzedniego kompromisu. Przez obecne stanowisko stronnictwa antiblokowe faktycznie zdezawuowały namiestnika, ponieważ nie dotrzymały danych mu poprzednio przyrzeczeń, iż opierać się będą na projekcie kompromisowym z marca r. b., jeżeli będą w nim dokonane zmiany w dwóch punktach. W onegdajszej rezolucyi antiblok przyrzeczenia swoje cofnął.

Sądzę — powiedział dalej Kost Lewicki — że rozwiązanie Sejmu i rozpisanie nowych wyborów odwlokłoby tylko jeszcze bardziej reformę wyborczą. Musianoby także równocześnie z rozwiązaniem Sejmu przedsięwziąć inne zarządzenia, a mianowicie oktrojować projekt kompromisowy, albo przynajmniej ustanowić krajową Komisyę administracyjną.

Samo zarządzenie nowych wyborów jest niewystarczające, ponieważ konserwatyści wraz z biskupami i wszechpolakami także w nowo wybranym Sejmie rozporządzać będą 40 głosami, które wystarczą do udaremnienia reformy wyborczej.

## „Poln. Nachrichten“ o nowych rokowaniach.

„Poln. Nachrichten“ donoszą, że członkowie stronnictw antiblokowych mają na środowej konferencyi sformułować wobec premiera swoje maksymalne koncesye, poczem okaże się, czy dalsze rokowania są możliwe. Jeżeli warunki antibloku nadadzą się do dyskusyi, to stronnictwa blokowe zażądają pisemnego ułożenia tych punktów. Gdyby jednak koncesye ich były niedostateczne, wtedy zadaniem rządu będzie spowodować wyjaśnienie sytuacyi. Co się tyczy wiadomości, jakoby stronnictwa blokowe upoważniły namiestnika, aby w ich imieniu pertraktował ze stronnictwami antibloku, oświadczają „Poln. Nachrichten“ na podstawie upoważnienia ze strony polskiej partyi ludowej, że przynajmniej, o ile się to tyczy tej partyi, wiadomość ta jest nieprawdziwa.

---

# Konwencya wojskowa między Austryą a Bułgaryą?

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

**Belgrad.** „Politika“ donosi, że po długich rokowaniach króla Ferdynanda z hr. Berchtoldem przyszło między Austryą a Bułgaryą do zawarcia tajnej konwencyi wojskowej na wypadek wojny z Serbią. Konwencya ta została podpisana w Schönbrunnie podczas przyjęcia króla Ferdynanda u cesarza.

---

# Sprawy bałkańskie.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

## Trwałość uchwał konferencyi ambasadorów.

**Rzym.** Nawiązując do artykułu „Temps'a“ o poufnem zebraniu londyńskiej konferencyi ambasadorów i uwadze, że uchwały pierwszej konferencyi mogłyby być zmienione, Agencya Stefaniego stwierdza, że mocarstwa trójporozumienia nigdy nie dopuściłyby do tego, a szczególnie do zmiany postanowienia co do granic albańskich. Zresztą żaden rząd nie zażądał tego, a wobec oświadczenia Kokowcewa uczynićby nie mógł.

## Rokowania grecko-tureckie.

**Ateny.** (Ag. at.). Delegaci tureccy onegdaj zakomunikowali ministrowi spraw zagranicznych postanowienia rządu tureckiego. Zdaje się, że Porta nietylko nie czyni ustępstw celem osiągnięcia zgody, lecz nawet stawia nowe żądania co do punktów, już umówionych. Z dobrego źródła słychać, że minister oświadczył, że nie może wejść w układy co do nowych żądań i zastrzega sobie przedłożenie ich Radzie ministrów. Koła urzędowe są rozczarowane tem postępowaniem Turcyi. W opinii publicznej zaznacza się pewne rozdrażnienie.

**Ateny.** Panuje tu wielkie rozgoryczenie przeciw Turcyi. Wskazują, że Turcya już po raz piąty zrywa rokowania. Obecnie oświadcza Turcya, że dotychczasowe rokowania nie miały charakteru oficyalnego, tak, że porozumienie, osiągnięte w dotychczasowych układach, uważają za niebyłe.

## Minister Jonescu sędzią polubownym.

**Konstantynopol.** W kołach Porty słychać, że delegaci tureccy w Atenach donieśli Porcie, iż minister Take Jonescu, który tu przybędzie dziś, przyjął na siebie zadanie pośrednika lub sędziego polubownego między Turcyą a Grecyą celem doprowadzenia do zgody w spornych punktach traktatu.

## Zatrzymanie okrętu tureckiego.

**Konstantynopol.** Parowiec „Waszyngton“, należący do tureckiego towarzystwa okrętowego, mimo że jechał pod flagą amerykańską, został w porcie Mitilene zatrzymany przez Greków. Ze 192 żołnierzy tureckich, znajdujących się na pokładzie tego okrętu, 49 żołnierzy chrześcijańskich wysadzono na ląd, poczem pozwolono okrętowi dalej jechać.

## Podatek wojenny na flotę.

**Konstantynopol.** Rada ministrów postanowiła podatek wojenny, zaprowadzony przed rokiem, utrzymać przez lat dziesięć. Dochody te będą użyte na wzmocnienie floty.

## Pensye za czerwiec.

**Konstantynopol.** Minister skarbu z powodu święta bajramu, kazał wypłacić urzędnikom pensye za czerwiec.

---

# Uwolnienie Bejlisa.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

**Kijów.** (Ag. pet.) Trybunał przedłożył przysięgłym następujące dwa pytania:

1. Czy jest udowodnionem, że w fabryce cegielni żydowsko-chirurgicznego szpitala Andrzej Juszczyński, któremu zatkano usta, został raniony ostrem narzędziem na skroni, karku i szyi, przyczem żyły mózgowe, tętnice na lewej skroni i żyły na szyi zostały naruszone, co spowodowało silny upływ krwi. Gdy Juszczyński stracił już około pięć szklanek krwi, ponownie tem samem narzędziem raniony został w płuca, wątrobę, prawą nerkę i serce, przyczem na serce wymierzono ostatnie pchnięcie? Czy wszystkie rany, razem 47, spowodowały katusze Juszczyńskiego, zupełny brak krwi w ciele i śmierć?

2. Czy jest udowodnionem, że winnym jest objętej pierwszem pytaniem zbrodni oskarżony Bejlis, że za porozumieniem się z nieodkrytemi osobami z fanatyzmu religijnego porwał Juszczyńskiego w zamiarze pozbawienia go życia dnia 25 marca 1911 roku na obszarze cegielni żydowsko-chirurgicznego szpitala, zarządzanego przez kupca Marka Zajcewa, gdzie za porozumieniem oskarżonego z niewykrytymi osobami zatkano mu usta i raniono ostrem narzędziem na skroni, karku i szyi, przyczem żyły mózgowe, tętnice na lewej skroni, żyły na szyi zostały naruszone, co spowodowało silny upływ krwi, a gdy Juszczyński stracił już około pięć szklanek krwi, ponownie tem samem narzędziem raniono go w płuca, wątrobę, prawą nerkę i serce, przyczem na serce wymierzono ostatnie cięcie, przez co Juszczyński, straciwszy zupełnie krew w ciele, poniósł śmierć?

Obrońca Zarudnyj sprzeciwia się brzmieniu pytań, prokurator i Zamysłowskij oświadczają się za temi pytaniami.

Trybunał uchwala podtrzymać te pytania.

Sędziowie udali się następnie na narady, poczem ogłoszony został werdykt.

Pierwsze pytanie sędziowie zatwierdzili, drugiemu zaprzeczyli.

**Kijów. (Ag. pet.) Bejlis został uwolniony.**

**Kijów.** Staraniem organizacyj narodowych odbyło się wczoraj przed wydaniem wyroku na Bejlisa w soborze Sofijskim uroczyste nabożeństwo za Juszczyńskiego. Katedra była po brzegi wypełniona.

---

# Demonstracye antiniemieckie.

(*Telegr. „N. Reformy“.*)

**Zabern.** (Alzacya). Z powodu obrazy Alzatczyków przez pewnego porucznika i podoficera podczas musztry rekrutów, powstało wśród ludności wzburzenie. Onegdaj wieczór odbyły się demonstracye przed kasynem oficerskiem. W niedzielę po południu przed domem owego porucznika zgromadził się tłum i zaczął czynić pogróżki, wskutek tego porucznika musiało odprowadzić dwóch żołnierzy do domu. Wieczór ponownie przyszło do demonstracyj, wobec których policya i żandarmerya okazała się bezsilną. Sprowadzono straż pożarną, a gdy jej interwencya okazała się bezskuteczną, albowiem węże sikawek tłum poprzecinał, zawezwano pomocy wojska. Po kilku aresztowaniach tłum ustąpił.

Podoficera, który dopuścił się obrazy, poznano w tłumie, wciągnięto w ciemną uliczkę i znieważono czynnie w sposób, który nie da się przedstawić. Na razie żołnierzom zakazano chodzić do restauracyj.

---

# Telegramy

z dnia 11 listopada.

**Berlin.** Kokowcew przybędzie tu 16 b. m. i zabawi do 18.

## Pismo odręczne cesarza do bar. Gautscha.

**Wiedeń.** „Wiener Zeitung“ ogłasza: Cesarz wystosował do kuratora Akademii terezyańskiej bar. Gautscha pismo odręczne, w którem z okazyi 20-tej rocznicy objęcia przezeń kuratorstwa tej Akademii wyraża mu uznanie za zasługi i zapewnia go o swem najwyższem zaufaniu.

## Wspólna Rada ministrów.

**Wiedeń.** Wczoraj przed południem odbyła się wspólna Rada ministrów pod przewodnictwem hr. Berchtolda. W obradach wzięli udział prezydenci ministrów Stürgkh i Tisza, ministrowie skarbu Biliński i Teleszky, kierownik ministerstwa skarbu Engel, minister wojny Krobatin i komendant marynarki Haus. — Omawiano sprawę zbliżającej się sesyi delegacyjnej i w sprawach już postanowionych powzięto pewne szczegółowe uchwały.

**Wiedeń.** Na wczorajszem posiedzeniu wspólnej Rady ministrów ułożono tekst mowy tronowej na otwarcie delegacyj, a hr. Berchtold przedłożył szkic swego exposé, które w ogólności ma być krótkie i wskaże jako sukcesy polityki austryackiej w sprawach bałkańskich na utworzenie państwa albańskiego, na utrzymanie pokoju i na wstrzymanie Serbii od dostępu do morza Adryatyckiego.

## Zawieszenie wykładów w wyższych zakładach naukowych w Wiedniu.

**Wiedeń.** Wczoraj zawieszono wykłady we wszystkich wiedeńskich wyższych zakładach naukowych. Studenci zdecydowani są w razie, gdyby strajk ich nie zrobił wrażenia, przedsięwziąć dalsze kroki.

## Strajki akademickie.

**Insbruk.** Tutejsi studenci niemiecko-postępowi rozpoczęli strajk dla wyrażenia sympatyi strajkującym studentom Akademii sztuk pięknych w Wiedniu.

**Praga.** Słuchacze uniwersytetu czeskiego zastrajkowali wczoraj, aby poprzeć żądania studentów politechniki, domagających się adaptacyi kilku budynków w ich zakładzie.

## W sprawie okólnika min. Hochenburgera.

**Praga.** „Bochemia“ donosi, że znany okólnik ministra sprawiedliwości Hochenburgera, naruszający niezawisłość sędziowską z okazyi procesu o obrazę honoru, wystosowany został z inicyatywy wyraźnej wojskowej kancelaryi następcy tronu i ministerstwa wojny.

## Przekupstwa w Radzie m. Pragi.

**Praga.** „Czeskie Słowo“ donosi, że z powodu znanych rewelacyj o przekupstwie członków Rady miejskiej, Rada miejska ma być rozwiązana i ustanowiony ma być komisarz rządowy dla Pragi.

## Wiec katolicki w Budapeszcie.

**Budapeszt.** Wczoraj rozpoczął się tu krajowy wiec katolicki. Hr. Jan Zichy otworzył posiedzenie przemową, w której wezwał pozytywne religie do bratniego porozumienia przeciwko materyalistycznym i nihilistycznym poglądom na świat.

## Przeniesienie zwłok ś. p. ks. Wawrzyniaka.

**Mogilno.** Wczoraj odbyła się tu uroczystość przeniesienia zwłok ś. p. ks. Piotra Wawrzyniaka z tymczasowego grobu do katakomby, znajdującej się pod pomnikiem, wzniesionym ku jego czci. Nabożeństwo żałobne odprawił ks. Brodowski; przy złożeniu zwłok wygłosił mowę żałobną ks. Adamski, podnosząc nieocenione zasługi ś. p. ks. Wawrzyniaka dla polskości i ekonomicznego podniesienia narodu polskiego pod zaborem pruskim.

Pomnik jest dziełem artysty Czebichowskiego. Nosi skromny napis: *Ks. Piotr Wawrzyniak.*

## Wyjazd dywizyi floty włoskiej.

**Rzym.** Dywizya floty, złożona z trzech pancerników pod wodzą ks. Abruzzów wyjechała na wody wyspy Rodos.

## Podróże króla Ferdynanda.

**Sofia.** Król Ferdynand wraca tu niebawem, wkrótce jednak znowu wyjedzie zagranicę, aby złożyć oficyalne wizyty na dworze wiedeńskim i berlińskim.

### Starcia z powodu wyborów w Hiszpanii.

Barcelona. Z powodu wyborów przyszło do starć w Barcelonie i Horta. W ulicach strzelano. Czterech anarchistów aresztowano.

### Zapowiedź strajku londyńskich urzędników pocztowych.

Londyn. Zgromadzenie urzędników pocztowych odrzuciło w rezolucyi sprawozdanie urzędowe o położeniu urzędników pocztowych. — Przewodniczący zapowiedział na święta strajk gdyby czwartkowe konferencye z rządem nie doprowadziły do rezultatu.

### Huerta o swej polityce.

Nowy Jork. (B. Reutera) Huerta wobec przedstawiciela „Timesa“ omówił swoją politykę w następujący sposób: Ustawa zakazuje mi wdawać się w rokowania z rewolucyonistami Rozstrzygnięcie, kto będzie prezydentem, leży wyłącznie w rękach kongresu. Złożenie prezydentury może tylko nastąpić w ręce godne, a niema nikogo, dla kogoby to uczynić można.

Nowy Jork. Według depeszy z Meksyku Huerta oświadczył wobec delegatów, że jest rzeczą jasną, iż przeprowadzone wybory są nieważne z powodu zbyt małego udziału głosujących. Kongres, zebrawszy się, uzna te wybory za nieważne, poczem rozpisane będą nowe wybory. Usiłowania celem przywrócenia spokoju trwają dalej.

### Zamach na generał-gubernatora.

Batawia (Niem. Tow. kablowe). W piątek dokonał niejaki Dawid Holandczyk zamachu na generał gubernatora w jego pałacu. — Zamach się nie udał. Adjutant gubernatora został rannym w wątrobę. Nadbiegła straż zastrzeliła Dawida.

### Japonia zrywa sojusz z Anglią.

Nowy Jork. Tokijski korespondent „Sun“ donosi, że rząd japoński wyraził wobec rządu angielskiego zamiar rozwiązania sojuszu anglo-japońskiego, ponieważ wobec zmienionych stosunków na dalekim wschodzie nie odpowiada on interesom Japonii.

Grey zachowuje się wobec tego projektu japońskiego z wielką rezerwą i był nieprzyjemnie nim dotknięty.

## Kronika.

Kraków, wtorek 11 listopada.

Kalendarzyk kościelny: Marcina bw. i Felicyana m.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 6 min. 48; zachód o godz. 4 m. 00, długość dnia godzin 9 min. 12.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Czasem pochmurno, niepewnie, mróz w nocy, mierne wiatry.

---

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Igrzysko“.

Powszechne wykłady uniwersyteckie: „Ogólna geografia Polski“ doc. dr Ludomir Sawicki o godz. 6 wieczór w auli szkoły realnej (Studencka l. 12).

Odczyt w Uniwersytecie ludowym: „Szata roślinna Polski“ dr K. Rouppert o godz 7 wieczór (ul. Zwierzyniecka l. 14).

Walne zgromadzenie Koła III T. S. L. o godz. 7·30 wieczór (Lubicz l. 34).

Wystawa pamiątek po ks. Józefie w Towarzystwie przyjaciół sztuk pięknych (plac Szczepański).

**Z teatru miejskiego.** Uroczyste przedstawienie ku czci Józefa Korzeniowskiego, z przyczyny niefortunnie wybranego dnia poniedziałkowego ściągnęło do teatru nieliczną publiczność. — Wieczór rozpoczął wstępnem słowem p. Jerzy Żuławski, podając zwięzłą i nader trafną w duchu dzisiejszych pojęć skonstruowaną charakterystykę twórczości Korzeniowskiego, poczem artyści odegrali dwa dramaty „Okno na pierwszem piętrze“ i „Piąty akt“. Obydwa utwory w ramach stylizowanej wystawy, gry i współczesnych kostyumów wypadły bardzo ładnie. Wykonawców, wśród których wyróżnili się pp. Siemaszko, Stanisławski, Nowacki, Mihułowicz i Trzywdar, panie Bednarzewską i Jarszewską oklaskiwano żywo i szczerze.

**Na wystawie pamiątek po ks. Józefie** wobec licznego a doborowego audytoryum wygłosił prof. dr August Sokołowski odczyt o ks. Józefie i omówił w nim w wymownych słowach pierwszy okres z życia księcia. Po odczycie oprowadzali gości po wystawie pp. Leonard Lepszy i Bronisław Urbański i objaśniali nagromadzone zabytki i pamiątki

We wtorek w dalszym ciągu wygłosi prof. Sokołowski drugą część swego odczytu, obejmującą działalność księcia w wojsku polskiem, a we środę zakończy prelekcyę o bitwie pod Lipskiem.

**Ku uczczeniu 500 rocznicy Unii Horodelskiej** odbędzie się staraniem komitetu obywatelskiego we czwartek dnia 13 b. m. w sali czytelni kobiet im. Słowackiego uroczysty wieczór. Na program złożą się: zagajenie dra Lubeckiego, przemowa J. A. Herbaczewskiego, oraz produkcye wokalno-muzyczne, w których wezmą udział pp.: Wanda Hendrichówna, Marya Bąkowska, Wanda Hinczówna i prof Adam Ludwig. Akompaniament fortepianowy objęła Marya Wernicka.

Bilety po 2 K i po 1 K, dla młodzieży po 50 hal, do nabycia codziennie w Sekretaryacie „Polskiego stowarzyszenia przyjaciół pokoju“, ulica Graniczna 6, I p. od godz. 4 do 6 w Księgarni S. A. Krzyżanowskiego, Rynek, Linia A-B, tudzież przy wejściu na uroczystość. Początek wieczoru o godzinie 7.

**Koncerty tygodnia.** We czwartek odbędzie się II koncert abonamentowy z udziałem jednego z najznakomitszych pianistów współczesnych, Eugeniusza d'Alberta, który w Krakowie nie występował od szeregu lat. Publiczność krakowska zachowała o nim widocznie doskonałe wspomnienia, gdyż biletów pozostało już niewiele. Ogromny program koncertu zawiera sonatę Op. 109 Beethovena, Fantazyę Op. 17 Schumanna, rzadko słyszane Ecossaises Beethovena w opracowaniu koncertanta i cykle utworów Chopina, Debussego i własnych d'Alberta.

Niezwykłe zainteresowanie wzbudził poniedziałkowy koncert sławnego rywala Szaljapina, barytonisty J. Bakłanowa wraz z primadonną nowojorskiej Metropolitany L. Lipkowską. Będzie to niewątpliwie najwybitniejsze zdarzenie artystyczne i towarzyskie pierwszej połowy sezonu. P. Lipkowska śpiewać będzie arye z „Romea i Julii“, „Lakme“, ze „Śnieżyczki“ Rimskiego Korsakowa, Mazurka Chopina i pieśni Czajkowskiego. Bakłanow da się słyszeć w aryach z „Hamleta“, „Demona“, „Potępienia Fausta“, z nieznanej u nas „Franceski da Rimini“ Rachmaninowa, zaś wspólnie z p. Lipkowską w duecie z „Hamleta“.

**Skauting żeński w Krakowie.** W niedzielę po południu odbyło się w „Sokole“ krakowskim pod przewodnictwem p. Maryi Turskiej zebranie rodziców i wychowawców, na którem ks. dr K. Lutosławski wygłosił referat „O zastosowaniu skautingu do wychowania dziewcząt“. Po odczycie nastąpiła ożywiona dyskusya, podczas której omówiono szczegóły organizacyi żeńskiej skautingu, w szczególności zaś łączność jej z domem i szkołą.

**Rozstrzygnięcie konkursu.** Dnia 1 listopada upłynął termin konkursu na „Dom Stowarzyszenia kupców i młodzieży handlowej“. Prac nadesłano 13. Sąd konkursowy, złożony z pp.: posła Jana Kantego Federowicza, Inż. Aleksandra Adelmanna i architektów: prof. Dyonizego Krzyczkowskiego ze Lwowa, Władysława Klimczaka, Kazimierza Wyczyńskiego i Tedeusza Zielińskiego z Krakowa, dnia 9 b. m. ukończył swe prace, przyznając pierwszą nagrodę 1500 K — Nr 9 (pp. Eugeniusz Czerwiński i Jan Chojnowski ze Lwowa), drugą nagrodę 1000 K — Nr 12 (pp. Zbigniew Brochwicz Lewiński i Jan Protschke ze Lwowa) i trzecią nagrodę 500 K — Nr 4 (pp. Tadeusz Stryjeński i Franciszek Mączyński z Krakowa).

Wystawa wszystkich prac konkursowych otwartą będzie w gmachu nowego muzeum Przemysłowego na ulicy Smoleńsk l. 9 przez dni 8 począwszy od czwartku dnia 13 b. m. w godzinach od 10 rano do 3 po południu.

**Zakończenie procesu kijowskiego,** zapowiedziane na wczorajsze popołudnie, wywołało w szerokich kołach naszego miasta żywe zainteresowanie. Od wieczora do późnej nocy setki osób zapytywały naszą redakcyę telefonicznie lub osobiście o treść i brzmienie wyroku.

**Rewizya w P. T. E. w Krakowie.** Na rekwizycyę sądu lwowskiego przeprowadzili st. komisarze policyi dr Gulkowski, dr Jasiński i dr Styczeń rewizyę w biurach Polskiego Towarzystwa emigracyjnego przy ul. Radziwiłłowskiej. Zakwestyonowano materyał, odnoszący się do ruchu wychodźczego.

**Tragiczna śmierć.** Wczoraj około godziny 2 po południu przechodnie przy placu Szczepańskim w Krakowie, byli świadkami wstrząsającej sceny Z okna II piętra przy placu Szczepańskim l. 2. rzuciła się na bruk uliczny 30-letnia Jadwiga Nartowska, żona doktora. — Przechodnie zaczęli ratować desperatkę i zawezwali pogotowie ratunkowe. Lekarz pogotowia po przybyciu stwierdził już tylko śmierć wskutek rozbicia czaszki. Wypadek ten jest tem tragiczniejszy, że dr. Nartowscy żyli ze sobą dopiero kilka miesięcy. Ś. p. Jadwiga Nartowska pochodzi z rodzjny Łączyńskich.

**Z Resursy urzędniczej.** W sobotę dnia 15 b. m. odbędzie się odczyt profesora E. Kozłowskiego: „O księciu Józefie Poniatowskim“. — Z powodu przedkarnawałowych robót adaptacyjnych w sali balowej, odczyt odbędzie się w sali czytelni. — Wstęp dla członków i osób zaproszonych wolny.

**Klub angielski** odbędzie dzisiaj zebranie w Grand hotelu o godz. 8-30 wieczór.

**Z życia narciarzy.** Tatrzańskie Towarzystwo narciarzy zawiadamia o pierwszem zebraniu członków, które odbędzie się 13 b. m. o godzinie 8-ej wieczór w sali Tatrz. Tow. narciarzy w kawiarni Sauera.

Wpisuje na członków, oraz wydaje legitymacye Towarzystwa i kolejowe (z fotografiami) sekretaryat T. T. N. Kraków, ul. Jagiellońska 11, Tel. 10, biuro Wł. Grabowskiego.

**Zebranie uczniów Akademii sztuk pięknych w Krakowie.** Wczoraj wieczorem w myśl nielegalnej uchwały wiecu z dnia 7 b. m. odbyło się zebranie uczniów Akademii sztuk pięknych w gmachu Akademii. Zebranie odbyło się w nieobecności kuratora. Referat w sprawie dalszego stanowiska młodzieży akademickiej wygłosił p. Dudziak. — Stwierdził on, że trzydniowy strajk młodzieży zamanifestował w dostateczny sposób solidarność z młodzieżą wiedeńską. Po referacie uchwalono wrócić do pracy z dniem dzisiejszym.

Wkońcu uchwalono rezolucyę w kwestyi obsadzenia katedry malarstwa, docentury chemii malarskiej i budowy nowego gmachu. W tych sprawach uchwalono zwrócić się do rektora Akademii z prośbą, aby w sposób jak najenergiczniejszy poparł życzenia młodzieży u czynników miarodajnych Dalej określono prerogatywy komisyi, wybranej z łona młodzieży, która prowadzi akcyę w celu przeprowadzenia tych postulatów. Zastrzeżono jednak, że komisya może urzędować tylko do zwołania legalnego wiecu, na którym przedstawi dotychczasową swoją działalność.

**Fala emigrantów.** Przez niedzielę i wczorajszy dzień przytrzymano kilkudziesięciu emigrantów popisowych, którzy jechali przeważnie za fałszywemi legitymacyami.

Między emigrantami aresztowano 46-letniego Stanisława Panderę z ropczyckiego, który przewoził swojego syna do Ameryki. Aresztowano także 29-letniego Andrzeja Fedkę z Bochni, który wiózł dwóch Węgrów popisowych, pobrawszy od nich po 30 K, za przewożenie przez Kraków. Wkońcu aresztowano 42-letniego Wincentego Grzywacza, który wiózł do Brazylii dwie 18-letnie dziewczyny. — Prawdopodobnie jestto handlarz żywym towarem.

**Powrót robotników sezonowych.** Wczoraj przejechało przez Kraków 1500 robotników sezonowych, powracających z Prus i Czech. Prócz tego przejechał przez Kraków osobny pociąg z robotnikami sezonowymi, przeważnie z Rusinami. Jak już donosiliśmy, ruch powrotny robotników skierowany został przeważnie na Spytkowice i Płaszów, to też przez Płaszów przejeżdżają codziennie 4 pociągi specyalne z robotnikami.

Wczoraj przejechało przez Kraków 1000 ludzi, powracających z Ameryki.

**Pęknięcie rury wodociągowej.** Wczoraj przed południem zawezwano straż pożarną na ul. Sebastyana l. 16, gdzie pękła rura wodociągowa w piwnicy. Zanim przybyła straż pożarna, woda zalała piwnice na 30 cm. W przeciągu godziny naprawiono rurę i wypompowano wodę z piwnic.

**O czystość w wagonach kolejowych.** Krajowy Związek turystyczny w Krakowie wniósł przed niedawnym czasem obszerne przedstawienie do Zarządu kolei państwowych w Wiedniu, domagając się imieniem sfer podróżujących, zwłaszcza zaś publiczności zagranicznej, przestrzegania większej czystości w wozach kolejowych i zaprowadzenia przynajmniej w pociągach pospiesznych, choćby najprymitywniejszych urządzeń hygienicznych. Ministerstwo kolei żelaznych zawiadamia obecnie Związek, że na liniach austryackich kolei państwowych wydają konduktorzy i posługaczki we wszystkich pociągach pasażerskich za cenę 15 halerzy od sztuki paczki, zawierające papier, mydło oraz ręcznik.

O urządzeniu tem publiczność nie jest dostatecznie poinformowaną. Krajowy Związek turystyczny, podając je do wiadomości podróżnych, wdzięcznym będzie za doniesienie każdego wypadku, w którym żądaniu temu nie uczyniono zadosyć.

**Z Kroniki podgórskiej.** (Włamania. — Przebity bagnetem). W niedzielę dokonano w Podgórzu dwóch włamań do sklepu Rittera przy ul. Mickiewicza l. 28; włamali się około godz. 5 po południu nieznani sprawcy i skradli z podręcznej kasy 800 K gotówki i biżuteryi, wartości 300 K. Do mieszkania pewnego obywatela przy ul. Rękawka l. 31 o tej samej prawie godzinie dokonano włamania i zabrano rzeczy wartości kilkuset koron.

W nocy z niedzieli na poniedziałek zawezwano pogotowie ratunkowe na ul. Wielicką, gdzie leżał bezprzytomny 26-letni robotnik Józef Kamiński. Lekarz pogotowia opatrzył Kamińskiego, u którego stwierdził ciężką ranę w piersiach. Jak lekarza informowano, na Kamińskiego napadli żołnierze i jeden z nich w czasie bójki przebił go bagnetem i zbiegł.

---

**Odznaczenia.** „Wiener Ztg“ donosi: Cesarz nadał dyrektorowi żeńskiego seminaryum nauczycielskiego w Przemyślu Józefowi Fałatowi z okazyi uproszonego przezeń przeniesienia w stały stan spoczynku order żelaznej korony.

Cesarz nadał kierownikowi seminaryum naucz. męskiego we Lwowie prof. drowi Maryanowi Reiterowi tytuł radcy szkolnego.

**Mianowania.** „Wiener Ztg.“ donosi: Cesarz zamianował wiceprezydenta sądu obwodowego w Samborze dra Fryderyka Jakubowskiego radcą dworu przy najwyższym trybunale kasacyjnym. Minister sprawiedliwości zamianował rewidenta rachunkowego oddziału rachunkowego wyższego sądu krajowego we Lwowie, Dominika Pawłowskiego, radcą rachunkowym z pozostawieniem go w dotychczasowym miejscu służbowem.

„Gazeta Lwowska“ ogłasza: Wyższy sąd krajowy w Krakowie zamianował koncepistę magistratu krakowskiego Alfreda Wysockiego auskultantem.

---

**Zmarli.**

Zosia, córeczka Ignacego i Julii Torońskich w 5 wiośnie życia zmarła 10 b. m. w Krakowie.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
**Michał Konopiński.**

### Ruch przejezdnych.

Kraków, 10 listopada.

HOTEL SASKI, ulica Sławkowska l. 3: Hr. Jan Tarnowski z Zakopanego, hr. C. Pruszyński z Zakopanego, Witold Morawski z Mianccio (Król. Polsk.), Jan Trzeneski z Zelakowa, Jan Artwiński z Kliszowa, Gumiński z Galicyi, Józef Szafrański ze Lwowa, Cezary Haller z Jurczyc, Władysław Płocki z Nowego Dworu, Jan Penot z Karwina (Król. Polsk.), Aleksander Brzowa z Spaś, Tadeusz Cieński ze Lwowa, Tadeusz Krzyżanowski z Królestwa Polskiego, Michał Brzowski z Przemyśla, Bernard Löwenherz ze Lwowa, S. Löbel ze Lwowa, Florentyna Kunatt z Warszawy, Wacław Roliński z Ukrainy, Anna Orola z Litwy, Robers Queisser z Wiednia, Tadeusz Żebracki ze Lwowa.

HOTEL FRANCUSKI: Hr. Andrzej Skrzyński z Nozdrzca, hr. Helena Komorowska ze Stanów, Jadwiga Mrozowska z Medyolanu, Edwardowie Potworowscy z Poznania, Marya Morawska ze Złotego Potoka, Konstantowie Paproccy z Warszawy, Mieczysław Rudnicki z Rokitna, Janowie Rakowscy ze Lwowa, Kazimierz Śląski z Boszczynka (Kieleckie), Antoni Torski ze Lwowa, Michał Woyciechowski z Warszawy, Władysław Janota-Bzowski ze Lwowa, Gustaw Weinzieher z Będzina, Henrykowie Koskowscy z Warszawy, Jakób Millet z Wiednia, dr Kazimierz Nowotny z Nowego Targu, drowie Kazimierzowie Suchodolscy ze Sosnowca, Franciszek Barczay z Budapesztu, Gwido Uhde z Berna, Kazimierzowie Wierzejscy z Żywca, Piotr Tarnowiecki ze Lwowa, Paweł Ettinger z Moskwy, Maryla Gradstein z Zakopanego, Ferdynand Reschowski z Wiednia.

HOTEL BELVEDERE, ulica Basztowa l. 27, w pobliżu dworca kolej. (Pokoje od 2 koron. Łazienki, restauracya i kawiarnia na miejscu): Dr Benedykt Różycki z Myślenic, dr S. Wukadinowić z Pragi, dr H. Smolka z Pragi, por. O. v. Rittershaim z Opawy, nadpor. Henryk Oertl z Opawy, kap. Teodor Fiala z Theresienstadt Stanisław Bykowicz z Łodzi, Ch. Meisles z Warszawy, Stefan Romankow z Mielca, Jakób May z Wiednia, Piotr Tarnawiecki ze Lwowa, Otto Salamonowitz z Wiednia, Bernard Buczowski z Mielca, Oskar Berger z Schwarzenbergu (Niemcy), Józef Taussig z Czerniowiec, Jan Mayer z Leitmeritz (Czechy), Adam Trawiński z Tuchowa, Irena Przeciszewska z Oświęcimia, por. Karol Kirschberger z Cieszyna, A. Werfel ze Stanisławowa, S. Elster ze Lwowa, S. Getzler z Przeworska, Stanisław Włodzimirski ze Lwowa, Maksymilian Wójcik z Łodzi Adam Zaremba z Nowego Jorku.

### Kursa telegraficzne.

**Wiedeń,** 10 listopada. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 279·50, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 246·—, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 267·50, Węg. Banku hip po 100 złr. 4-prc. 252·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr 5-proc. 110·05, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica 4 złr. 25·75, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 473·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 62·50, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 51·—, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 31·—, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 96·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 228·25, Tureckie oblig. prem. kolei pro. 229·25, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 472·50.

---

**Berlin,** 10 listopada. (Zamknięcie giełdy). Nowy Jork —·—, Warszawa krótkie —·—, Wiedeń krótki 84·90, Austryackie noty 8[illegible]·—, Rosyjskie noty 215·[illegible], Amerykańskie noty 421·25, 3% pruskie konsole 76·20, włoskie —·—, $4\frac{1}{2}$ prc. polskie listy zastawne —·—, Niemiecki bank państwowy 137·75, Austryackie akcye kredytowe 198·—, Berlińskie Towarzystwo handlowe 155·—, Diskonto Komandit 183·—, Austryackie koleje państw. —·—, Lombardy 22·62, Kanada Pacific 2[illegible]5·—, Losy tureckie 160·—, Hohenlohe 12[illegible], Phönix 251·37, Gelsenkirchner 178·50, Hamburg-Ameryka Packetfahrt 135·37, Hansa 271·—, Północny Lloyd 119·37.



Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 16. Rządca drukarni L. K. Górski.